

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สามารถสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Sampling Random Sampling) คือ วิธีจับสลากจากบัญชีรายชื่อ ข้าราชการพลเรือนให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาประมวลผล สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

จากผลการศึกษาพบว่าข้าราชการพลเรือนใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นเพศชาย 43 คน เป็นเพศหญิง 50 คน กลุ่มอายุ 51-60 ปี 46 คน ระดับการศึกษาปริญญาตรี 51 คน มีระยะเวลารับราชการ 21-30 ปี 33 คน มีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาท ขึ้นไป 55 คน และเป็นตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน 30 คน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน และระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ระดับคุณภาพชีวิตพบว่า ข้าราชการพลเรือนในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($X^2 = 3.32$, S.D.= 0.66) และเมื่อพิจารณาเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่าด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล อยู่ในระดับสูง และด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ

ด้านประชาธิปไตยในองค์กร และด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยสุดได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1 ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อท่านได้รับค่าตอบแทนในการทำงานเหมาะสม ยุติธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อค่าตอบแทนทุกรูปแบบที่ท่านได้รับเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อหน่วยงานของท่านมีมาตรการหรือกฎระเบียบที่ชัดเจนในการจัดสภาพการทำงานให้ปลอดภัยป้องกันอุบัติเหตุและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อหน่วยงานของท่านมีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม สถานที่ทำงานให้สะอาดปลอดภัย ไม่มีมลพิษต่อสุขภาพอยู่เสมอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคลอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้องานที่ท่านรับผิดชอบเป็นงานน่าสนใจ ท้าทายความสามารถ ช่วยให้ท่านมีโอกาสดูแลความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้องานของท่านได้ใช้ฝีมือในการทำงานเกิดความรู้สึกรักทำงานและมีคุณค่าในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อท่านรู้สึกว่างค์การที่ท่านสังกัด ตำแหน่งหน้าที่การงาน รวมถึงรายได้ที่ได้รับอยู่มีความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาให้มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5 ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อท่านได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเพื่อนร่วมงานในการทำงานอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.6 ด้านประชาธิปไตยในองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 6 ท่านได้รับการประเมินผลการทำงานที่โยงไปสู่การได้ค่าตอบแทนเป็นไปอย่างยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อ 14 ท่านคิดว่าวิธีการเลื่อนตำแหน่งข้าราชการในองค์กรมีความโปร่งใสและยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.7 ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อภาระหน้าที่ของท่านไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อท่านรู้สึกพอใจกับเวลาในการทำงานและเวลาว่างส่วนตัวกับเวลาของครอบครัวมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.8 ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อหน่วยงานที่ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การกำจัดของเสีย การลดขยะ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อท่านได้รับโอกาสในการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

กล่าวโดยสรุป ข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีคุณภาพชีวิตในการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ที่อยู่ในระดับสูงสุดคือ แสดงให้เห็นว่า ข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานได้รับความช่วยเหลือจากผู้ร่วมงานในการทำงานเป็นอย่างดี มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรได้พบปะสังสรรค์และทำงานร่วมกันในโอกาสต่างๆ จึงทำให้เกิดความพอใจในสิ่งที่ได้รับ

ระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($X\bar{=}3.62$, $S.D.=3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งอยู่ในระดับสูงทั้งหมดเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีรายละเอียดดังนี้

2. ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความผูกพัน ด้านการคงอยู่กับองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความผูกพันด้านจิตใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.1 ด้านความผูกพันด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อท่านรู้สึกมีส่วนร่วมในองค์กรแห่งนี้ พร้อมทุ่มเทความพยายามในการทำงานเพื่อองค์กรแห่งนี้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อถึงแม้ว่ามีองค์กรอื่นจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าที่องค์กรแห่งนี้ แต่ท่านก็ไม่คิดจะลาออกจากองค์กรแห่งนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ความผูกพันด้านคงอยู่กับองค์กรอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อท่านมาทำงานอย่างต่อเนื่องทุกวัน เปรียบเสมือนองค์กรแห่งนี้เป็นบ้านหลังที่สองของท่านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อท่านรู้สึกว่าเป็นปัญหาขององค์กรคือปัญหาของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ความผูกพันด้านบรรทัดฐานอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อท่านรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อองค์กรแห่งนี้มีความหมายกับท่านมากโดยไม่คิดจะเปลี่ยนที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

กล่าวโดยสรุป ข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีความผูกพันต่อองค์กร ในระดับสูงในทุกด้านทั้งด้านจิตใจ ด้านคงอยู่กับองค์กร และด้านบรรทัดฐาน แสดงให้เห็นว่าข้าราชการพลเรือนใน กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีความเต็มใจ และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อการทำงานให้สำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลารับราชการ รายได้ต่อเดือน และระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่าตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่รับราชการและระดับตำแหน่งที่แตกต่างกันให้ค่า P-value มีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยในสมมติฐานดังกล่าวที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ปฏิเสธสมมติฐานที่วางเอาไว้

ส่วนตัวแปรด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ผลการทดสอบพบว่าค่า P-value มีค่ามากกว่า 0.05 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยในสมมติฐานดังกล่าวที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางเอาไว้โดยที่ข้าราชการพลเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกับบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพชีวิตในการทำงานมีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร ผลการทดสอบพบว่าค่า P-value มีค่ามากกว่า 0.05 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยในสมมติฐานดังกล่าวที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางเอาไว้ โดยเมื่อนำไปวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาว่าตัวแปรใดส่งผลต่อความผูกพันมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรคุณภาพชีวิตที่มีอำนาจในการทำนายความผูกพันต่อองค์กรได้ดีที่สุด 3 ลำดับแรกคือ การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงานและประชาธิปไตยในองค์กร ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน

จากผลการศึกษาพบว่าการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกันของบุคลากรมีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบุคลากรที่มาปฏิบัติงานรู้สึกเหมือนสถานที่ทำงานเป็นบ้านหลังที่สอง มีสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมในการทำงานที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้รู้สึกอยากมาทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ประชาธิปไตยในองค์กร

จากผลการศึกษาพบว่าประชาธิปไตยในองค์กรมีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หน่วยงานควรเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยสร้างความผูกพันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีผลต่อความผูกพันโดยรวม

ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน

โดยรวมมีคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ภาระหน้าที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต และได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ทำให้ข้าราชการพลเรือนในองค์กรรู้สึกพอใจกับเวลาในการทำงานเพราะมีเวลาส่วนตัวกับครอบครัว และสภาพสังคมในองค์กรมีการสนับสนุนช่วยเหลือกันความสัมพันธ์ภายในหน่วยงานเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ควรให้ความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรเกิดความผูกพันด้านจิตใจกับองค์กรและอยู่กับองค์กรได้ยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Hellrigel et al, 2001 (อ้างถึงใน ศิริสยศปัญญา, 2556) โดยกล่าวว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันเช่นเดียวกับเรื่องค่าตอบแทน

ด้านความผูกพันต่อองค์กร

โดยรวมมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับสูง โดยด้านความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการพลเรือนในกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรรู้สึกเสมือนว่าองค์กรเป็นบ้านหลังที่สองของตน จึงมาทำงานอย่างต่อเนื่องทุกวันและทุ่มเทความพยายามในการทำงานเพื่อองค์กรเต็มที่ และรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑามาศ วรรณสุภผล (2556) โดยศึกษาเรื่อง การศึกษาคูณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษา กลุ่มบริษัท เอ็ม แอนด์ เอ พบว่าความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่าด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงานอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการมอบหมายงานเพื่อพัฒนาบุคลากร มีแนวทางหรือโอกาสที่ชัดเจนในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การทำงานในระดับที่สูงขึ้นอย่างยุติธรรม องค์กรควรมีการจูงใจให้บุคลากรมีโอกาสก้าวหน้า

2. จากผลการศึกษาพบว่าด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอยู่ในระดับปานกลาง องค์กรควรจัดกิจกรรม สอดแทรกกิจกรรมให้เกิดความภูมิใจในองค์กรนี้ โดยลักษณะกิจกรรมที่จัดควรมีประโยชน์ต่อสังคม หรือสร้างภาพลักษณ์ให้องค์กรเป็นที่รู้จักในแง่บวก ซึ่งจะทำให้บุคลากรเกิดความรักความผูกพันในองค์กร

3. จากการศึกษาพบว่าด้านสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยสร้างความรู้สึกว่าสถานที่ทำงานมีความปลอดภัย และมีการออกนโยบายส่งเสริมสุขภาพของข้าราชการพลเรือน เช่นการตรวจสุขภาพประจำปีแก่บุคลากรเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งหากบุคลากรมีสุขภาพที่ดีก็จะส่งผลให้การทำงานออกมาดี

4. จากการศึกษาพบว่าด้านประชาธิปไตยในองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานควรเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยสร้างความผูกพันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีผลต่อความผูกพันโดยรวม

5. จากการศึกษาพบว่าด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง องค์กรควรมีการประเมินผลที่มีการชี้วัดอย่างชัดเจนและนำมาใช้ให้เหมาะสมกับตำแหน่งและความสามารถของบุคลากร และให้บุคลากรรับรู้ถึงผลการประเมินของตนเพื่อลดอคติต่องานที่ทำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการพลเรือนในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในเชิงลึก เช่น เชิงลึก (Indepth Interview) การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการ พลเรือนในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน หรือรูปแบบภาวะผู้นำ เป็นต้น